

Дата: 29.03.2023

Група 14

Урок 23-24

Тема: Дискримінація

Мета: з'ясувати що таке дискримінації, її основні види та форми

Тип уроку: комбінований

Хід уроку

Актуалізація знань

1. Що таке дискримінація?
2. За якими ознаками найчастіше дискримінують?

Дискримінація – будь-яка відмінність, виключення, обмеження або перевага, за ознакою раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних або інших поглядів, національного або соціального походження, майнового становища, народження або іншої обставини, і яка має на меті або як наслідок, знищити чи применшити визнання, прав і свобод особистості.

Згадаємо найпоширеніші форми дискримінації:

- **Етнічна дискримінація.** Це явище подібне до расизму. Якщо у випадку з расизмом людина зазнає дискримінації через колір шкіри, то етнічна дискримінація виражається в дискримінації людей через їхню національну належність.

- **Ейджизм** (англ. *age* – *вік*). Вікова дискримінація ґрунтується на переконанні, що певні вікові категорії є гірші за інші. Від неї потерпають переважно старші люди, яким, наприклад, важче влаштуватися на роботу. Іноді вікова дискримінація є непомітною, але наявною в суспільстві. Спостерігаємо своєрідний парадокс: усі хочуть дожити до глибокої старості, але при цьому ніхто не хоче бути старим.

- **Сексизм** (англ. *sexism*, від лат. *sexus* — *стать*). Це упереджене ставлення та дискримінація групи людей через їхню стать або гендерну ідентичність. Виявляється в тому, що влада, більшість прав і можливостей зосереджуються в представників однієї статі порівняно з іншою.

Одними з найяскравіших виявів дискримінації є **расизм**.

- **Расизм.** Це складне соціально-психологічне явище: расові стереотипи, упередження, дискримінація. Зазвичай під расизмом розуміють дискримінаційні дії, які ображають людей лише на тій підставі, що вони є членами певної расової групи.

Расизм проповідує обмеження можливостей соціального розвитку окремих расових або етнічних груп, перебиває шлях до різних видів діяльності через расову приналежність. Теорія расизму базується на ідеї про поділ людей на вищі й нижчі раси, де перші є творцями цивілізації й покликані панувати над іншими, тоді як інші не здатні створювати й засвоювати високу культуру, тому й приречені бути в ролі експлуатованих.

Перші узагальнюючі праці з расизму з'явилися в середині XIX ст. У трактаті

«Досвід про нерівність людських рас» один з найвідоміших теоретиків расизму **Жозеф Артюр де Гобіно** оголосив «вищою» расою білявих блакитнооких арійців, яких він вважав творцями всіх високих цивілізацій, що збереглися в «найчистішому» вигляді серед аристократії німецьких народів. Ця теорія стала основою багатьох расистських концепцій.

Сучасний расизм у різних країнах має свої форми. Сьогодні расисти стверджують, що всі раси й культури мають жити окремо одна від одної, на власних «історичних територіях», що вони не повинні змішуватися, аби не втратити ідентичність і самобутність. Але наукового підтвердження існуванню різних рас не існує. Біологам вдалося розпізнати тільки одну расу – людську.

Прокоментуйте філософську думку

Представники іншої групи не гірші від нас. Вони просто інші, причому радикально інші. Їхня інакшість означає принципову несумісність із нами, коріння цієї інакшості – не в крові (не в генах, не в біологічній будові), а в душі, тобто в культурі. **П'єр Тагуєв, французький соціолог**

Завдання 1

Розмірковуємо

Як ви вважаєте, чи можливі в сучасному українському суспільстві злочини на ґрунті расизму?

Свою відповідь обґрунтуйте та запишіть у робочий зошит.

Завдання 2

Розмірковуємо

Ситуація № 1 “В оголошенні про роботу написано: на посаду секретарки винайму жінку, до 30 років, з Київською реєстрацією”

Ситуація № 2 “Лікар А. відмовився надавати медичну консультацію пану О., оскільки останній має темний колір шкіри”

Ситуація № 3 “Охоронець супермаркету не впустив до магазину двох жінок, зовні схожих на Ромів

Дайте відповіді на запитання письмово:

1. Чи помітили ви в цьому оголошенні вияви дискримінації?
2. За якими ознаками?
3. Які з наведених вимог до кандидата ви вважаєте обґрунтованими, а які – ні?

Завдання 3

Законспектуйте таблицьку у робочий зошит

Форми дискримінації			
правова, закріплена в законах	неофіційна (звичаєва), що вкоренилася в соціальних звичаях і сформована на основі	пряма (відкрита), що відбувається без об'єктивних причин, принижує гідність й особистості й	непряма (прихована), коли за певних умов одна група осіб ставиться в несприятливу

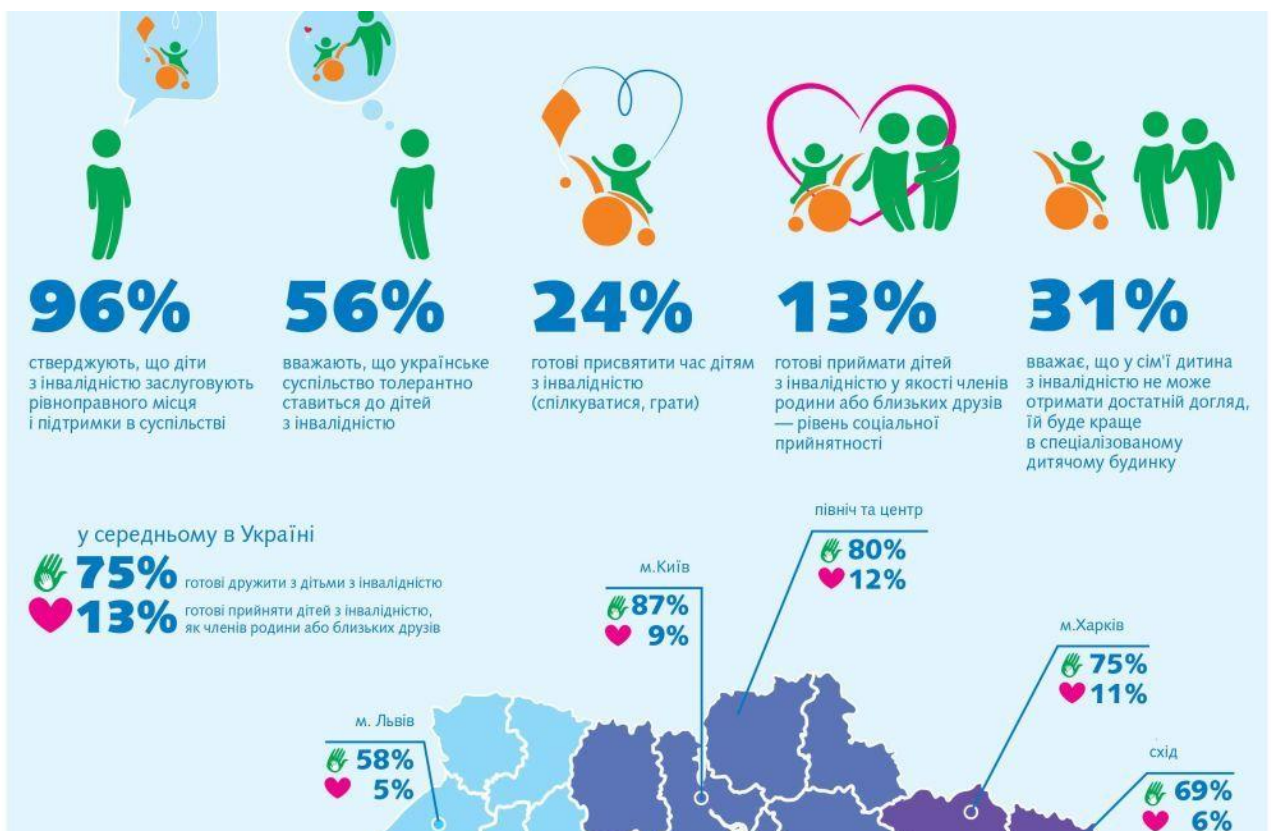
	стереотипів	протиставляє її суспільству	ситуацію в порівнянні з іншою групою, незалежно від офіційного законодавства держави
--	-------------	-----------------------------	--

Яскравий приклад дискримінації за станом здоров'я – ставлення до людей з інвалідністю. Люди з особливими потребами становлять 10 % населення нашої планети, а в деяких країнах, що розвиваються, ця частина сягає 20 %. Вони становлять найуразливішу меншість у світі. Їм не завжди вдається закінчити школу, дуже часто вони не мають можливості отримати роботу й навіть створити родину, брати повноцінну участь у житті суспільства. Наприклад, відсутність спеціальних умов для пересування містом для людей на візках призводить до того, що вони мусять проводити весь час у межах оселі.

Завдання 4

Розмірковуємо

Ознайомтеся з даними національного дослідження Національної Асамблеї інвалідів України (НАІУ) у співпраці з ЄС та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) щодо ставлення суспільства до дітей з уразливих груп у рамках проекту «#ThisAbility», спрямованого на вирішення питань соціальної інклюзії в Україні.

Дайте відповіді на запитання письмово:

1. Проаналізуйте ці дані. Про що вони свідчать?
2. Запропонуйте свій варіант вирішення проблеми дискримінації за станом здоров'я та запишіть у робочий зошит.

Дискримінація тісно пов'язана з таким явищем, як нетерпимість, що проявляється у відсутності поваги до вчинків і переконань інших людей, якщо вони відрізняються від власної особистісної позиції.

Дискримінація – одна з найпоширеніших форм порушення прав людини. Саме тому міжнародне право з прав людини ґрунтується на принципі повної заборони дискримінації. Це знайшло своє відображення в Загальній декларації прав людини й багатьох інших міжнародних конвенцій та угод, до яких приєдналася й Україна.

Завдання 5

Прочитайте документ

Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р.

Стаття 1. Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. [...]

Стаття 2. Кожна людина зобов'язана мати всі права і свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища...

Стаття 7. [...] Усі люди мають право на рівний захист від будь-якої дискримінації, що порушує цю Декларацію. [...]

Дайте відповідь на запитання письмово:

1. Прокоментуйте наведені статті. На вашу думку, у чому полягає цінність даного документа?

Домашнє завдання:

Підручник: Васильків І. Д. Громадянська освіта. Інтегрований курс, рівень стандарту: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. // І. Д. Васильків, В. М. Кравчук, О. А. Сливка, І. З. Танчин, Ю. В. Тимошенко, Л. М. Хлипавка. – Тернопіль: Астон, 2018. – 256 с.

1. **Опрацюйте конспект уроку 23-24 та виконайте усі завдання у робочому зошиті**

Виконані завдання надсилайте мені на електронну пошту **natasha_poltavets@ukr.net** У темі листа **ОБОВ'ЯЗКОВО** вказати ПІБ, номер групи, номер уроку і дату.